

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 97/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Z. L., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 389/12 a jeho uznesením z 31. augusta 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Z. L. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. decembra 2012 doručená sťažnosť JUDr. Z. L., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom

Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 389/12 a jeho uznesením z 31. augusta 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe návrhov sťažovateľky Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) vedie viacero súdnych sporov, v ktorých ako odporca vystupuje manžel sťažovateľky MUDr. J. L. (ďalej len „manžel sťažovateľky“). Pod sp. zn. 5 C 110/2011 okresný súd vedie konanie o návrhu sťažovateľky, ktorým sa domáha, aby jej manžel udelil súhlas na zápis jej trvalého pobytu na adrese... B. Dňa 15. októbra 2010 sťažovateľka doručila okresnému súdu návrh, ktorým sa domáhala vydania predbežného opatrenia, ktorým by tento súd uložil manželovi sťažovateľky, aby *„znášal resp. aby vykonal - udelil súhlas na Miestnom úrade B..., ktorý vedie trvalú evidenciu obyvateľstva, k zápisu navrhovateľky (sťažovateľky, pozn.) k trvalému bydlisku na adrese... B.“* (citované z uznesenia okresného súdu sp. zn. 5 C 110/2011 z 12. júla 2011, pozn.). Sťažovateľka svoj návrh odôvodnila tým, že byt na uvedenej adrese bol nadobudnutý za trvania ich manželstva, pričom ako jeho výlučný vlastník je v katastri nehnuteľností vedený manžel sťažovateľky a ona bez požadovaného predbežného opatrenia nemôže dosiahnuť zápis trvalého pobytu na tejto adrese a ani vo svojom občianskom preukaze, čo zneisťuje jej právne postavenie.

Okresný súd uznesením sp. zn. 5 C 110/2011 z 12. júla 2011 návrh sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia zamietol, pričom v jeho odôvodnení okrem iného uviedol: *„... Jednou zo základných skutočností nevyhnutných pre nariadenie predbežného opatrenia je ohrozenie nároku alebo právneho vzťahu účastníkov, pričom toto ohrozenie musí byť konkrétne a oprávnený účastník ho musí vždy osvedčiť. Taktiež je nutné osvedčenie, že je tu nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy.*

Podľa názoru súdu v danom prípade nie sú splnené podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia. Ak by súd rozhodol v zmysle podaného návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, dosiahol by konečnú úpravu vzťahov medzi účastníkmi, čím by účel predbežného opatrenia nebol dosiahnutý. Preto s poukazom na skutočnosť, že takto nariadeným predbežným opatrením by prejudikoval práva účastníkov, súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.“

Proti označenému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 389/12 z 31. augusta 2012 tak, že odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil. V odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu sa okrem iného uvádza: *„Odvolací súd sa stotožňuje s už raz vysloveným názorom odvolacieho súdu, že konanie o predbežnom opatrení v navrhovanom znení nemá vecnú spojitosť konaním o pozbavení či obmedzením spôsobilosti na právne úkony. Ak z petitu návrhu na predbežné opatrenie nemožno zistiť vzťah obsahu predbežného opatrenia k predmetu konania vo veci samej, súd taký návrh bez ďalšieho skúmania zamietne.*

Navyše, manžel navrhovateľky ako vlastník domu v podiele 1/2 na... ulici... v B. získal na základe rozhodnutia súdu (právoplatné dňa 18. októbra 2006) do výlučného vlastníctva aj spoluvlastnícky podiel svojho brata, hoci vzhľadom na trvanie manželstva s navrhovateľkou tento spoluvlastnícky podiel mal pripadnúť do bezpodielového spoluvlastníctva MUDr. J. L. s manželkou (§ 143 OZ). To však nič nemení na skutočnosti, že navrhovateľka ako taká sa stala priamo zo zákona bezpodielovou spoluvlastníčkou 1/2 predmetných nehnuteľností. Jej právo, o ktorom tvrdí, že je ohrozené, je teda náležite chránené inštitútmi hmotného práva a predbežná ochrana súdnym rozhodnutím nemá v danom prípade žiaden zmysel.“

Sťažovateľka v sťažnosti argumentuje aj uznesením ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 118/2012 zo 14. marca 2012, v odôvodnení ktorého sa okrem iného uvádza:

„Sťažovateľka sa domáhala určenia, že predmetné nehnuteľnosti, resp. spoluvlastnícky podiel na nich patrí do BSM sťažovateľky a jej manžela, pretože bol nadobudnutý za trvania manželstva a z prostriedkov tvoriacich BSM. V tomto smere je však potrebné vychádzať zo zásady, že žiaden spor neexistuje samoúčelne, ale jeho cieľom je dosiahnutie vzniku, zmeny či zániku hmotných práv a povinností fyzickej či právnickej osoby. Pokiaľ tieto práva či povinnosti vyplývajú priamo zo zákona či zo zmluvy, ich súdnou deklaráciou tak dochádza iba k rozmnožovaniu súdnych sporov. Preto považuje ústavný súd za akceptovateľný právny názor krajského súdu vyjadrený v napadnutom rozsudku, že sťažovateľka nepreukázala naliehavosť právneho záujmu podľa § 80 c) OSP. Uvedený

právny názor krajského súdu preto nemožno hodnotiť ako svojvoľný či arbitrárny a ani nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť ho svojím vlastným.“

Sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie krajského súdu za „*arbitrárne, diskriminačné, nespravodlivé rozhodnutie, ako rozhodnutie, ktoré nerešpektuje moje základné ľudské práva garantované ústavou a medzinárodnými dohovormi, tak moje vlastnícke právo ako aj z toho plynúce právo mať správne vyznačenú adresu trvalého bydliska v občianskom preukaze...“*. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje (s odkazom na uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 118/2012 zo 14. marca 2012) na skutočnosť, že je bezpodielovou spoluvlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti, ale napriek tomu dochádza k poškodzovaniu jej práv, keďže nemôže dostať parkovaciu kartu pre obyvateľov mestskej časti B., nemôže mať adresu svojho dlhodobého reálneho pobytu vyznačenú v občianskom a vodičskom preukaze a na kartičke poistenca a dochádza aj k problémom s doručovaním pošty. Navyše, sťažovateľka musí všetko riešiť vo vzdialenej Š., kde má formálne vyznačený trvalý pobyt, avšak reálne tam nebýva už 23 rokov, a na tomto základe zdôrazňuje, že „*Bez nariadenia predbežného opatrenia by mohla vzniknúť ujma značná, závažná a dokonca neodstraniteľná, nielen materiálna ale aj na zdraví...“*.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo JUDr. Z. L. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s jej právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave pod č. k. 5 Co 389/12-159 zo dňa 31. 8. 2012 porušené bolo.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave pod č. k. 5 Co 389/12-159 zo dňa 31. 8. 2012 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie...“

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú

porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť

ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým tento súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bol zamietnutý jej návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Navyše, ústavný súd v súvislosti s tým, že sťažovateľka namieta rozhodovanie všeobecných súdov o jej návrhu na vydanie predbežného opatrenia, považoval za potrebné zdôrazniť, že posúdenie podmienok na vydanie predbežného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Preto ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) sa spravidla nepovažuje za oprávneného zasahovať do rozhodnutí o predbežných opatreniach, keďže nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov, a okrem toho ide o rozhodnutia, ktoré do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Ústavný súd posudzuje problematiku predbežných opatrení zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia

o nariadení predbežného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o predbežných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (IV. ÚS 178/2010).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu, ako aj s odôvodnením uznesenia okresného súdu sp. zn. 5 C 110/2011 z 12. júla 2011 dospel k záveru, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku podstatne preposúdil správne interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Uznesenie krajského súdu je náležite odôvodnené, pričom krajský súd jasne a zrozumiteľne objasnil, prečo sa stotožnil s napadnutým uznesením okresného súdu.

K zamietnutiu návrhu sťažovateľky na vydanie predbežného opatrenia viedla okresný súd a následne aj krajský súd predovšetkým skutočnosť, že návrhom na vydanie predbežného opatrenia sa domáhala toho istého (uložiť jej manželovi povinnosť vysloviť súhlas s vyznačením jej trvalého pobytu na adrese..., B., pozn.), ako návrhom vo veci samej; ide o záver, ktorý zodpovedá stabilizovanej judikatúre všeobecných súdov. Krajský súd navyše v odôvodnení napadnutého uznesenia argumentoval tiež tým, že právo, ktorého ochrany sa sťažovateľka návrhom na vydanie predbežného opatrenia domáha, je v skutočnosti náležite chránené inštitútmi hmotného práva. Ide o záver, ktorý vyplýva aj z uznesenia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 118/2012 zo 14. marca 2012, na ktoré sťažovateľka sama poukazuje.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08).

Podľa názoru ústavného súdu nemožno napadnuté uznesenie krajského súdu považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto medzi ním a sťažovateľkou označeným základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala dospieť k záveru o ich porušení.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2013